

TUTKIMUSTA JA PERINTEITÄ, STRATEGIAA JA PROPAGANDAA

(Julkaistu aikaisemmin Suomen Sotilas -lehdessä)

”Sotatieteellinen tutkimus” on hyvin laaja käsite eikä ole mitenkään itsestään selvää mitä kaikkea sen alle voidaan sijoittaa. Suomen Sotatieteellinen Seura on julkaissut Tiede ja Ase -nimisen vuosikirjan jo vuodesta 1933. Sen sisältö on vaihdellut vuosikymmenten aikana, mutta nyttemmin se painottuu melkoisesti strategiaan, taktiikkaan sekä sotatekniikkaan.

Uusin vuosikirja, numero 60, sisältää mm. vuonna 2002 pidettyjen Sotatieteiden päivien esitelmiä, joissa tarkastellaan laajasti sotatieteellisen tutkimuksen tilaa Suomessa ja Itävallassa. Valitettavasti Viroa käsittelevä esitelmä ei ole mukana julkaisussa. Tämän lisäksi artikkelit käsittelevät mm. koulutustaitoa, IVY-maiden sotilaallista yhteistyötä, taktiikan kvantitatiivista tutkimista ja sissisodankäynnin kehittymistä Suomessa 1950 - 80 -luvulla.

Todettakoon tässä yhteydessä, että kiinalaisen Sun Tzun Sodankäynnin taito ja preussilaisen Carl von Clausewitzin Sodankäynnistä eli varsinaiset sotataidon klassikot ovat saatavana suomenkielisinä käännösinä.

Psykologinen sodankäynti tai psykologiset operaatiot on tällä hetkellä paljon esillä oleva osa-alue sotatieteellisestä tutkimuksesta. Se, miten laaja-alaisesti tätä asiaa pitää mieltää, etenkin diktatuurien osalta, ilmenee mainiosti amerikkalaisessa kirjassa Postal Propaganda of the Third Reich. Postimerkit kulkevat arkipäiväisinä esineinä miljoonien ihmisten käsien ja silmien kautta sekä koti- että ulkomailla. Valtionjohto pystyy niiden välityksellä tuomaan esille omia poliittisia tarkoituksiaan. Suppeudesta huolimatta Albert L. Mooren kirja antaa paljon ajattelemisen aihetta.

Ihmisiin vaikuttaa myös sotilasmusiikki. Hamina Tattoo –tapahtumaa on vietetty Suomessa 10 vuotta ja tämän kuniaksi on Haminan kaupunki kustantanut mukavan kuva- ja tekstikavalkadin. Sotilasmusiikin harrastajille kirja on varsin hyödyllinen, sillä siitä ilmenee mm. kaikkien Tattoo-tapahtumien esiintyjät. Tattoo-tapahtuman toiminnanjohtaja Juhani Leinonen on laatinut kirjan tekstiosuuden. Kirja on näyttävästi taitettu.

Jos sotilasmusiikki vaikuttaa ihmisiin sekä kuulo- että näköaistin välityksellä, liput, univormut ja muut ulkoiset tunnuksot vaikuttavat tietysti visuaalisesti. Puolustusvoimien tiedotuslehdessä Ruotuväessä on pitkään jatkunut sarja, jossa on lähinnä esitelty joukko-osastotunnuksia. Näiden esittelyjen pohjalta Ruotuväki on kustantanut Sotilasheraldiikka-nimisen kirjasen.

Näin on ensimmäistä kertaa saatu yksien kansien väliin tiivis tietopaketti tämän päivän lipuista, joukko-osastotunnuksista, joukko-osastoristeistä, barettimerkeistä sekä varusmiesten koulutushaaramerkeistä. Uurastajana tiedon kokoamisessa on toiminut heraldikko Kari K. Laurila. Toivoa sopii, että ennen pitkää saamme myös kirjan, jossa on esitelty aiemmin käytössä olleet tunnuksot.

Heraldiikan juurethan ovat keskiajan ritarilaitoksessa. Hauskan ja mielenkiintoisen välähdyksen pohjoismaiseen keskiaikaiseen sodankäyntiin välittyy monien tuntemaan Osprey Men-at-Arms sarjan uudessa julkaisussa, jolle on myöhemmin luvassa jatko-osa. Medieval Scandinavian Armies on ruotsalaisen ja brittiläisen keskiaikatutkijan työn tulos ja kuvituksena on perinteiseen tapaan käytetty toisaalta valokuvia esineistä jne. ja toisaalta kirjaa varten tehtyjä väärimaalauksia.

Ospreyn sarja on militariaharrastajan ja mikseipä myös –tutkijan aarreaitta, sillä sarjan kirjoista saa tiiviin ja helposti omaksuttavissa olevan perustietopaketin aiheesta kun aiheesta. Sarjan monipuolisuutta osoittaa toinen tämän vuoden uutuuksista, joka käsittelee Saksan toisen maailmansodan aikaisia naisten virkapukuisia organisaatioita.

Perinteiseen tapaan mainittakoon vielä pari suojeluskunta- ja joukko-osastohistoriaa käsittelevää omakustannetta. Pyydän lähettämään minulle tiedot kaikista pien- ja omakustanteista. Vielä ehtii muuten ilmoittaa tänä vuonna julkaistuja teoksia mukaan Sotilasperinteen Seuran julkistamaan Vuoden Sotilasperinnekirja –kilpailuun (yhteys allekirjoittaneeseen).

Kainuun Suojeluskuntapiiri 1919 - 1944 on poikkeuksellisesti kirjoitettu tieteellisen historiantutkimuksen vaatimuksia noudattaen. Teos perustuukin kirjoittajansa Hannu Romppaisen pro gradu-työhön. Romppainen antaa asiakirjoihin, haastatteluihin ja aiempaan tutkimukseen nojautuvan kuvan suojeluskuntien toiminnasta Kainuussa.

Erkki Marttila on julkaissut toisen kirjansa RtR 3:n vaiheista tai oikeammin rykmentin sijoituspaikoista Laatokan alueella. Kirjassa on mielenkiintoisia, ”laatokkalaisten” ottamia valokuvia ja toisaalta vuonna 2002 otettuja kuvia vastaavista paikoista.

Markus Anaja

Tiede ja Ase 60. Sotatieteellisen Seuran vuosijulkaisu. Sotatieteellinen Seura, Helsinki 2002. 268 sivua.

Sun Tzu, Sodankäynnin taito. Tietosanoma [Art House], Helsinki 2002. 152 sivua.

Carl von Clausewitz, Sodankäynnistä. 3. painos. Art House, Helsinki 2002. 356 sivua.

Albert L. Moore, Postal Propaganda of the Third Reich. Schiffer, Atglen PA 2003. 144 sivua, runsas kuvitus. (Tilattavissa: Bushwood Books Ltd, 6 Marksbury Avenue, Kew Gardens, Surrey TW9 4JF, Great Britain tai sähköpostitse bushw@aol.com.)

Juhani Leinonen, Hamina Tattoo. Haminan kaupunki 2003. 88 sivua.

Kari K. Laurila, Sotilasheraldiikka. Liput, merkit ja tunnuksset. 2. korjattu painos. Ruotuväki, Helsinki 2003. 96 sivua, värikuvitus.

David Lindholm, David Nicolle & Angus McBride, Medieval Scandinavian Armies (1) 1100 – 1300 (Men-at-Arms 396). Osprey, Oxford 2003. 48 sivua, runsas kuvitus. (Tilattavissa: Osprey Direct, PO Box 140, Wellingborough, Norths NN8 2FA, Great Britain tai www.ospreypublishing.com.)

Gordon Williamson & Ramiro Bujeiro, World War II German Women's Auxiliary Services (Men-at-Arms 393). Osprey, Oxford 2003. 48 sivua, runsas kuvitus. (Tilattavissa: Osprey Direct, PO Box 140, Wellingborough, Norths NN8 2FA, Great Britain tai www.ospreypublishing.com.)

Hannu Romppainen, Kainuun Suojeluskuntapiiri 1919 – 1944. Toinen painos. Omakustanne 2003. 341 sivua, valokuvia ja karttoja.

Erkki Marttila, Rannikkotykistörykmentti 3:n maisemissa. Suvannon – Taipaleen – Konevitsan – Käkisalmen näkymiä vuonna 2002. Saaristomeren Meripuolustusalue, Turku 2003. 141 sivua, runsas kuvitus.